

Lovforslag nr. L 172. Fremsat den 4. februar 1998 af erhvervsministeren (Jan Trøjborg)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om markedsføring

(Oplysningskrav til forbrugergarantier, regler om Forbrugerombudsmandens ansættelse og styrkelse af Forbrugerombudsmandens indgrebsmuligheder)

§ 1

I lov nr. 428 af 1. juni 1994 om markedsføring foretages følgende ændringer:

1. Overalt i loven ændres »Industri- og samordningsministeren« til: »Erhvervsministeren«, og »industri- og samordningsministeren« til: »erhvervsministeren«.

2. I § 4 indsættes som *stk. 2*:

»*Stk. 2.* Ydes der garanti, skal den erhvervsdrivende på klar og tydelig måde oplyse forbrugeren om dens indhold og angive de oplysninger, der er nødvendige for at gøre garantien gældende. Ved en aftales indgåelse kan forbrugeren anmode om at få garantien skriftligt.«.

3. § 15, *stk. 3*, affattes således:

»*Stk. 3.* Forbrugerombudsmanden udnævnes af erhvervsministeren for et tidsrum af 6 år. Forlængelse eller genansættelse kan ikke finde sted. Forbrugerombudsmanden skal opfylde de almindelige betingelser for at blive dommer.«.

4. I § 17 indsættes som *stk. 2-4*:

»*Stk. 2.* Retningslinier, der er udarbejdet efter forhandling med relevante erhvervs- og forbrugerorganisationer og er tiltrådt af disse, kan danne grundlag for påbud meddelt af Forbrugerombudsmanden, jf. § 19, *stk. 2, 2. pkt.*

Stk. 3. En organisation kan opsigte sin tilslutning til retningslinierne med et aftalt varsel. Forbrugerombudsmanden offentliggør herefter

meddelelse om, hvorvidt retningslinierne bibeholdes efter *stk. 1* eller bortfalder.

Stk. 4. Forbrugerombudsmanden kan ophæve udstedte retningslinier ved offentliggørelse af meddelelse herom.«.

5. I § 19 indsættes efter *stk. 1* som nye stykker:

»*Stk. 2.* Forbrugerombudsmanden kan meddele påbud, såfremt en handling, der er i strid med loven, ikke kan ændres ved forhandling. For overtrædelse af retningslinier, jf. § 17, *stk. 2*, kan påbud meddeles uden forudgående forhandling.

Stk. 3. Et påbud kan af den, påbudet retter sig mod, forlanges indbragt for domstolene. Anmodning herom skal fremsættes skriftligt over for Forbrugerombudsmanden inden 4 uger efter, at påbudet er meddelt den pågældende. Sagen indbringes herefter inden 1 uge fra modtagelse af anmodningen af Forbrugerombudsmanden for retten i den borgerlige retsplejes former.

Stk. 4. Anmodning efter *stk. 3* har ikke opsættende virkning, men retten kan ved kendelse bestemme, at den pågældende under sagens behandling kan fortsætte den handling, påbudet angår.

Stk. 5. Ankes en dom, hvorved et påbud ikke findes lovligt, kan den ret, der har afsagt dommen, eller den ret, hvortil sagen er indbragt, bestemme, at den pågældende ikke under ankesagen må udøve den handling, påbudet angår.«.

Stk. 2 bliver herefter *stk. 6*.

6. I § 22, *stk. 1*, indsættes efter »16, *stk. 2*,«: »eller § 19, *stk. 2*, «.

7. § 22, stk. 6, affattes således:

§ 2

»Stk. 6. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.«

Loven træder i kraft den 1. juli 1998.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

A. Lovforslagets indhold

1. Indledning

Lovforslaget ændrer lov nr. 428 af 1. juni 1994 om markedsføring.

Ved forespørgselsdebatten i Folketinget den 30. april 1997 om forbrugerpolitik fremlagde Regeringen et oplæg til en ny forbrugerpolitisk strategi.

Lovforslaget, der er et led i gennemførelsen af denne strategi, indebærer en styrkelse af Forbrugerombudsmanden og medfører en ændring af markedsføringsloven på følgende områder:

- styrkelse af garantibestemmelsen,
- ændring af reglerne om Forbrugerombudsmandens ansættelsesforhold,
- tiltrådte retningslinier gøres bindende, således at Forbrugerombudsmanden kan meddele påbud ved overtrædelser heraf, samt
- Forbrugerombudsmanden får mulighed for at meddele påbud efter forhandling efter betalingskortlovens model.

Herudover er det hensigten at styrke Forbrugerombudsmandens generelle tilsynsvirksomhed ved tilførsel af flere ressourcer.

2. Styrkelse af garantireglen

Den eksisterende garantibestemmelse foreslås udbygget således, at den erhvervsdrivende på klar og tydelig måde skal give oplysninger om garantiens indhold. Oplysningerne skal også vejlede forbrugeren om, hvorledes forbrugeren skal forholde sig for at kunne gøre brug af garantien.

Endvidere foreslås det, at forbrugeren ved en aftales indgåelse altid kan anmode om at få en ydet garanti skriftligt.

3. Regler om Forbrugerombudsmandens udpegelse

Ændringen af bestemmelsen om Forbrugerombudsmandens stilling skal sikre ombudsmandsinstitutionen større uafhængighed. Samtidig søges embedet tilført yderligere dynamik ved en vis kontinuerlig ud-

skiftning på posten. Dette skønnes hensigtsmæssigt, fordi forbrugerområdet er i hastig udvikling, og der derfor er behov for hele tiden at sikre sammenhæng mellem udøvelsen af embedet og samfundsudviklingen.

Forbrugerombudsmanden foreslås ansat på åremål for en periode af 6 år uden mulighed for forlængelse eller genansættelse. Ved ansættelse på overenskomstvilkår forudsættes det, at ansættelsesvilkårene udformes således, at uansøgt afsked alene kan ske under omstændigheder svarende til de i tjenestemandslovens § 30 anførte.

4. Styrkelse af Forbrugerombudsmandens indgrebsmuligheder

4.1. Påbud for overtrædelse af bindende retningslinier

Forbrugerombudsmanden kan i dag efter forhandling med relevante erhvervs- og forbrugerorganisationer udstede retningslinier for markedsføring på nærmere angivne områder. Disse retningslinier er ikke bindende for de erhvervsdrivende.

Det foreslås, at retningslinier, der tiltrædes af organisationerne efter lovens ikrafttræden, gives en mere forpligtende karakter. Tilsidesætter en erhvervsdrivende tiltrådte retningslinier, kan Forbrugerombudsmanden meddele den erhvervsdrivende påbud. Såfremt en erhvervsdrivende gør indsigelse over for det meddelte påbud, skal Forbrugerombudsmanden indbringe sagen for domstolene, jf. nedenstående regler.

4.2. Påbud efter forhandling

Det foreslås, at Forbrugerombudsmanden efter samme principper som i betalingskortloven kan meddele påbud, såfremt en forhandling med den erhvervsdrivende ikke kan bringe den ulovlige markedsføring til ophør. Forbudssager ved domstolene kan tage flere år, og først herefter vil en tilsidesættelse af forbudet være strafbart. Med det nye forslag vil erhvervsdrivende ikke kunne spekulere i den tid, sagsbehandlingen tager ved domstolene. Påbudet vil derfor virke effektivt og procesbesparende i forhold til Forbruger-

ombudsmandens eksisterende indgrebsmuligheder uden samtidig at tilsidesætte hensynet til de erhvervsdrivendes retssikkerhed. Forbrugerombudsmanden skal indbringe sagen for domstolene, såfremt den erhvervsdrivende fremkommer med indsigelser, ligesom domstolen efter forslaget ved kendelse kan bestemme, at sagsanlægget tillægges opsættende virkning.

Forbrugerombudsmanden har i dag kun mulighed for selv at meddele påbud, såfremt en erhvervsdrivende ikke overholder et tilsagn, der er givet over for Forbrugerombudsmanden, om fx at ændre sin markedsføring. Såfremt Forbrugerombudsmanden i øvrigt finder en handling i strid med markedsføringsloven, må Forbrugerombudsmanden anlægge sag om forbud og påbud ved domstolene.

Forbrugerombudsmanden kan dog nedlægge et foreløbigt forbud, hvis der er øjensynlig fare for, at formålet med et forbud vil forspildes, hvis rettens afgørelse skal afventes. Da Forbrugerombudsmanden i forbindelse med nedlæggelse af foreløbigt forbud både skal udstede et foreløbigt forbud og anlægge en justifikationssag senest næste hverdag efter udstedelse af det foreløbige forbud, er dette retsmiddel så administrativt byrdefuldt, at Forbrugerombudsmanden kun har anvendt det i meget få tilfælde. Med den nye påbudsmulighed skal Forbrugerombudsmanden kun anlægge en efterfølgende retssag, hvis den, mod hvem påbudet retter sig, anmoder herom.

5. Styrkelse af det generelle markedsføringstilsyn

Forbrugerombudsmandens generelle tilsyn med markedsføringslovens overholdelse bør styrkes, således at Forbrugerombudsmanden bedre er i stand til skride ind over for nye uønskede tendenser i markedsføringen og sikre en høj forbrugerbeskyttelse.

I takt med at eksisterende markedsstrukturer inden for en række sektorer brydes ned via eksempelvis liberalisering, vil der opstå en mere aggressiv og intens markedsføring. Dette er sket på teleområdet, hvor der nu er en lang række udbydere, der ønsker at profilere sig på markedet. Endvidere kan det fremhæves, at anvendelsen af Internettet som markedsføringsmedium må forventes at kræve en øget indsats fra Forbrugerombudsmanden på grund af nettets globale karakter. Brugen af Internettet rejser en række nye markedsføringsmæssige problemstillinger, der, kombineret med nettets muligheder for personlig rettet markedsføring, gør tilsyn på området kompliceret i forhold til andre medier.

Det foreslås derfor, at der tilføres flere ressourcer for at optimere og effektivisere Forbrugerombudsmandens markedsføringstilsyn.

B. Lovforslagets administrative og økonomiske konsekvenser.

Styrkelsen af Forbrugerombudsmandens generelle markedsføringstilsyn kræver tilførsel af flere ressourcer, hvilket vil blive afholdt indenfor Erhvervsministeriets samlede rammer.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser og administrative konsekvenser for virksomheder

Forbrugerombudsmandens adgang til at meddele påbud vil sikre en bedre efterlevelse af loven til gavn for forbrugerne og det store flertal af virksomheder, der følger lovens bestemmelser.

Påbudsmuligheden vil endvidere virke effektivt og procesbesparende uden samtidig at tilsidesætte hensynet til de erhvervsdrivendes retssikkerhed.

C. Lovforslagets miljømæssige konsekvenser

Forslaget skønnes ikke at have miljømæssige konsekvenser.

D. Forholdet til EU-retten

Europa-Kommissionen har fremsat forslag til et direktiv om køb af forbrugsvarer og forbrugsgarantier med henblik på at indføre fælles minimumsregler for garantier og forbrugernes beføjelser i forbindelse med mangler ved forbrugsvarer (KOM (95) 520). Direktivforslaget indeholder en bestemmelse om garanti, og det kan derfor på et senere tidspunkt vise sig nødvendigt at ændre loven.

Europa-Parlamentets og Rådets Direktiv 97/55/EF af 6. oktober 1997 om ændring af Direktiv 84/450/EØF om vildledende reklame for at medtage sammenlignende reklame implementeres ikke med lovforslaget. Gennemførelsen afventer koordinering på nordisk plan. Fristen for implementering af direktivet udløber den 23. april 2000.

E. Høring

Lovforslaget har været sendt i høring hos Advokatrådet, Akademikernes Centralorganisation, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Brancheorganisationen for Forbrugerelektronik, Bryggeriforeningen, Centralforeningen af Autoreparatører i Danmark, Danmarks Automobilforhandler, Danmarks Fotohandlerforening, Danmarks Optikerforening, Danmarks Sportsforhandler-Forening, Dansk Annoncørforening, Dansk

Dagligvareleverandørforening, Dansk Fagpresse, Dansk Handel & Service, Dansk Magasinpresse, Dansk Markedsføringsforbund, Dansk Postordreforening, Dansk Reklamebureauers Brancheforening, Dansk Standard, Dansk Textil Union, Dansk Tipstjeneste, Danske Andelsselskaber, Danske Dagblades Forening, Danske Finansieringsselskabers Forening, DDK - Dansk Detailkreditråd, De Samvirkende Købmandsforeninger i Danmark, Den Danske Dommerforening, FEHA/Markedsføringsnævnet, Finansrådet, Forbrugerklagenævnets forretningsudvalg, Forbrugerombudsmanden, Forbrugerrådet, Forenede Danske Motorejere, Foreningen af Dagligvare Grossister, Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, HORESTA, Håndværksrådet, Landbrugsrådet, Landsforeningen for Danske Distriktsblade og Lokaltaviser, Liberale Erhvervsråd, Motorcykel-Forhandler Forening, Møbelhandlernes Centralforening, Oliebranchens Fællesrepræsentation, Præsidenten for Sø- og Handelsretten, Radio- og TV Reklamenævnet, Radiobranchens Reklameudvalg, Radiofaghandelens Brancheforening, Realkreditrådet, Rådet for Dansk Forsikring og Pension, Statens Husholdningsråd og TV 2 Reklame A/S. Endvidere er Boligministeriet, Finansministeriet, Forskningsministeriet, Indenrigsministeriet, Justitsministeriet, Miljø- og Energiministeriet, Ministeriet for fødevarer, landbrug og fiskeri, Sundhedsministeriet og Økonomiministeriet blevet hørt.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Endringen er en konsekvens af, at Industri- og Samordningsministeriet har ændret navn til Erhvervsministeriet.

Til nr. 2

Det centrale princip om, at erklæring om ydelse af garanti eller lignende kun må anvendes, såfremt erklæringen giver forbrugeren en væsentlig bedre retsstilling end den, forbrugeren har efter lovgivningen, er fastholdt uændret.

Det følger allerede af generalklausulen i § 1 og vildledningsreglen i § 2, at markedsføring af garantier skal ske på en fair og loyal måde, således at den samlede garantiordning er retvisende beskrevet og ikke kun indeholder oplysninger om garantiens fordel.

I forslaget til § 4, stk. 2, 1. pkt., foreslås det, at den erhvervsdrivende skal give forbrugeren klare og tyde-

lige oplysninger om en ydet garantis indhold i forbindelse med køb af varer eller ved tjenesteydelser. Endvidere skal forbrugeren informeres om, hvorledes garantien kan gøres gældende. Forslaget vil derfor medvirke til at sikre en bedre forbrugerinformation.

Som eksempler på oplysninger, som den erhvervsdrivende bør give, kan nævnes, at det klart bør fremgå, hvem der yder garantien, i hvilket tidsrum garantien gælder, og fra hvornår garantien løber. Endvidere bør den erhvervsdrivende oplyse om forpligtelser og bindinger, der er indeholdt i garantien. Det har således vist sig, at mange af de garantier, der ydes på længelevende forbrugsgoder, indeholder vilkår, hvorefter køberen for egen regning skal sørge for vedligeholdelse og service; at køber i forbindelse med garantireparationer skal betale en selvrisiko, og at sælger har foretaget en begrænsning eller indskrænkning af ansvaret til kun at dække en bestemt del af produktet.

Forslaget til § 4, stk. 2, 2. pkt., har til formål at styrke forbrugeren bevismæssige stilling og medvirke til at forebygge tvister om garantier. Forslaget stiller som udgangspunkt ikke krav om skriftlighed, men åbner mulighed for, at forbrugeren i forbindelse med en aftales indgåelse kan forlange at få en ydet garanti skriftligt.

Anmoder forbrugeren om at få en ydet garanti skriftligt, er den erhvervsdrivende efter forslaget forpligtet til at udlevere garantien i skriftlig form. Det forudsættes i langt de fleste tilfælde, at udlevering af den skriftlige garanti kan ske senest samtidig med aftalens indgåelse eller ved betaling for ydelsen. Det kan dog ikke udelukkes, at den erhvervsdrivende under specielle omstændigheder ikke er i stand til straks at give garantien skriftligt. Forslaget forudsætter i sådanne tilfælde, at udlevering af garantien sker hurtigst muligt og inden for kort tid.

Lever en erhvervsdrivende ikke op til kravene i stk. 2, kan der anlægges sag om forbud, og Forbrugerombudsmanden kan meddele påbud efter den foreslåede § 19, stk. 2.

Til nr. 3

Med formuleringen af bestemmelsen til § 15, stk. 3, er det om udnævnelsen af Forbrugerombudsmanden bestemt, at erhvervsministeren udnævner Forbrugerombudsmanden for en periode af 6 år uden mulighed for forlængelse eller gensættelse.

Vedkommende skal opfylde de kvalifikationer, som stilles for at kunne blive dommer, herunder have bestået juridisk kandidateksamen, jf. i øvrigt bestem-

melserne om beskikkelse af dommere i retsplejelovens kapitel 4.

Udover at opfylde disse betingelser er det hensigtsmæssigt, at den person, der bestrider posten som Forbrugerombudsmand, har et solidt kendskab til erhvervs- og forbrugerforhold, og markedsforhold i praksis. Naturlige kandidater til posten kan være embedsmænd eller personer, der kommer fra advokatstanden, domstolene eller de højere læreranstalter.

Det er hensigten med denne ændring af ansættelsesforholdet, at Forbrugerombudsmanden i realiteten skal være sikret mod forflyttelse qua åremålsansættelsen ligesom tjenestemandens disciplinære regler beskytter mod uansøgt afskedig, medmindre de i tjenestemandenslovens § 30 anførte omstændigheder er til stede. Ved ansættelse på overenskomstvilkår udformes ansættelsesvilkårene i overensstemmelse hermed.

Aflønningen af Forbrugerombudsmanden forudsættes at ske efter de sædvanlige principper for åremålsansættelse.

Til nr. 4

Forbrugerombudsmanden kan i dag i henhold til lovens § 17 efter forhandling udarbejde og offentliggøre retningslinier, også selvom organisationerne ikke tiltræder disse. Retningslinierne er imidlertid ikke bindende, selvom de er forhandlet med organisationerne.

For tiden er 21 retningslinier forhandlet med erhvervs- og forbrugerorganisationer, spændende fra enkle retningslinier om skolefotografering til omfattende retningslinier for etik i pengeinstitutternes og i realkreditens rådgivning.

For at give tiltrådte retningslinier en mere bindende karakter foreslås der indsat et nyt stk. 2 i § 17, hvor efter retningslinier, der er tiltrådt efter forhandling, vil kunne danne grundlag for et administrativt påbud fra Forbrugerombudsmanden, uden at denne først skal være forpligtet til at forhandle med den erhvervsdrivende. Forbrugerombudsmanden skal dog efter reglerne i forvaltningsloven høre den erhvervsdrivende, inden det pågældende påbud meddeles. Om påbudets virkninger henvises til bemærkningerne i nr. 5.

Retningslinierne har bindende virkning overfor alle virksomheder indenfor den pågældende branche, dvs. også virksomheder, der ikke er medlem af en tiltrædende organisation.

Retningslinier søges udarbejdet efter forhandling med de relevante organisationer og efter behov under inddragelse af andre myndigheder. Det tilstræbes at opnå, at retningslinierne tiltrædes af disse erhvervs-

og forbrugerorganisationer, således at de får den tilsigtede bindende virkning. Med »relevante« organisationer i det foreslåede stk. 2 henvises til de for problemstillingen interessemæssigt centrale og brede, landsdækkende organisationer og ikke mindre, specialiserede organisationer.

Såfremt der ikke indenfor en branche findes sådanne organisationer, vil Forbrugerombudsmanden være afskåret fra at udstede bindende retningslinier indenfor dette område.

For virksomhederne indebærer retningslinier den fordel, at retningslinierne bl.a. konkretiserer indholdet af generalklausulen i markedsføringslovens § 1 og vildledningsreglen i § 2, og at organisationerne selv får indflydelse på indholdet af retningslinierne.

Såfremt en erhvervsdrivende gør indsigelse mod et påbud meddelt af Forbrugerombudsmanden for overtrædelse af bindende retningslinier, skal Forbrugerombudsmanden indbringe sagen for domstolene, jf. forslaget til § 19, stk. 3. Retningslinier udelukker ikke domstolene fra efter påstand at foretage en prøvelse af, om overtrædelser i de enkelte tilfælde er i strid med god markedsføringsskik eller andre bestemmelser i loven. Det må dog forventes, at domstolene vil tillægge det betydning, at retningslinierne er tiltrådt af berørte organisationer og myndigheder på området, og derfor vil være tilbageholdende med at tilsidesætte de normer om god markedsføringsskik, der fremgår af retningslinierne.

Retningslinier, der måtte være tiltrådt af organisationerne inden lovens ikrafttræden, bliver ikke bindende.

Retningslinier offentliggøres ved udsendelse til de relevante organisationer. De offentliggøres endvidere i Forbrugerstyrelsens Juridiske Årbog, på Forbrugerstyrelsens hjemmeside på Internettet samt ved bekendtgørelse i Lovtidende. Forbrugerombudsmanden offentliggør meddelelse om opsigelser af tilslutning til retningslinier og eventuelle ophævelser af retningslinier og orienterer de organisationer, der har været inddraget i forhandlingerne.

En organisation kan efter den foreslåede stk. 3 opsiges sin tilslutning til retningslinierne med et aftalt varsel. Retningslinierne er herefter ikke længere gældende i medfør af forslaget til § 17, stk. 2, idet retningslinierne ikke længere er tiltrådt af alle relevante organisationer på området. Dette indebærer, at Forbrugerombudsmanden kun kan meddele påbud for overtrædelser efter en forudgående forhandling, jf. nærmere bemærkningerne til nr. 5.

Forbrugerombudsmanden skal ikke nødvendigvis

ophæve retningslinierne, idet disse vil kunne bibeholdes i medfør af den gældende § 17, stk. 1. Såfremt tilslutning til retningslinier opsiges af en organisation, offentliggør Forbrugerombudsmanden meddelelse om, hvorvidt disse retningslinier bibeholdes efter stk. 1 eller bortfalder.

Forbrugerombudsmanden kan ophæve retningslinier uden varsel. Behov herfor kan fx opstå, når en retningslinie ikke længere er aktuel, punkter i en retningslinie ikke bliver accepteret af domstolene eller bliver overflødiggjort af speciallovgivning.

Til nr. 5

I forslaget til § 19, stk. 2, 1. pkt. bestemmes, at Forbrugerombudsmanden kan meddele påbud, såfremt en handling er i strid med loven, og handlingen ikke kan ændres ved forhandling. Et påbud til den erhvervsdrivende kan både være formuleret positivt som en handlepligt og negativt som et krav om for fremtiden at undlade en bestemt handling.

Et påbud efter forslaget til § 19, stk. 2, er med udgangspunkt i den aktuelle markedsføring begrænset til kun at have virkning for igangværende og fremtidige handlinger. Påbudet vil således kunne indeholde et krav om tilbagekaldelse af materiale, der er led i igangværende markedsføring.

Påbudet vil derimod ikke kunne anvendes til administrativt at forbyde en erhvervsdrivende at påberåbe sig urimelige vilkår i allerede indgåede kontrakter. Et sådant indgreb anses så byrdefuldt, at dette kun bør kunne ske ved dom, jf. den gældende § 13.

Hvis et af Forbrugerombudsmanden meddelt påbud indbringes for retten, er Forbrugerombudsmanden ikke afskåret fra at udvide sine påstande efter den gældende § 13, stk. 1, da disse vil blive underkastet prøvelse ved domstolen. Forbrugerombudsmanden vil fx kunne nedlægge påstand om, at påbudet også skal kunne udvides til at omfatte allerede indgåede kontrakter.

Adgangen til administrativt at meddele påbud gælder alle markedsføringslovens bestemmelser. Påbudet forudsætter imidlertid, at handlingen forgæves skal være forsøgt ændret eller bragt til ophør ved forhandling med den erhvervsdrivende.

Eftersom de af Forbrugerombudsmanden meddelte påbud ikke kan ankes til højere administrativ instans, foreslås det i stk. 3, efter princippet i betalingskortloven, at den, påbudet retter sig mod, kan forlange påbudet indbragt for domstolene. Anmodning herom

skal være fremsat inden 4 uger efter, at påbudet er meddelt den pågældende. Sagen skal herefter inden 1 uge indbringes af Forbrugerombudsmanden for retten i den borgerlige retsplejes former.

For at erhvervsdrivende ikke skal kunne spekulere i den tid, som sagsbehandlingen tager ved domstolene, er udgangspunktet i forslagets stk. 4, at anmodning om indbringelse for retten af det meddelte påbud ikke har opsættende virkning. Forslaget åbner dog mulighed for, at retten ved kendelse kan bestemme, at den pågældende under retssagens behandling kan fortsætte den handling, som påbudet angår, således at påbudets indbringelse for retten får opsættende virkning.

Bestemmelsen i forslaget til stk. 5 indebærer, at såfremt det af Forbrugerombudsmanden meddelte påbud stadfæstes, kan retten ikke tillægge anke af dommen opsættende virkning. Dette gælder uanset, om den pågældende under sagens behandling har kunnet fortsætte den handling, påbudet angår.

Konsekvenserne af, at et påbud senere ophæves af domstolene, vil være, at Forbrugerombudsmanden efter almindelige regler om offentlige myndigheders erstatningsansvar vil kunne blive erstatningsansvarlig over for den erhvervsdrivende efter dansk rets almindelige erstatningsretlige regler. Ansvarsgrundlaget er culpa, og der vil som udgangspunkt kunne kræves erstatning for det fulde tab, der er forårsaget ved påbudet.

Det foreslås endelig, at tilsidesættelse af et påbud udstedt efter forslaget til § 19, stk. 2, medfører strafansvar i form af bøde eller hæfte, jf. forslaget til § 22, stk. 1. Der henvises til bemærkningerne til nr. 6. Under en straffesag vil domstolene kunne prøve, om påbudet er overtrådt, og om påbudet har den fornødne hjemmel.

Til nr. 6

Forslaget er en konsekvensrettelse til ændringen under nr. 5. Tilsidesættelse af et af Forbrugerombudsmanden meddelt påbud kan straffes med bøde eller hæfte.

Til nr. 7

Forslaget indeholder den i lovgivningen nu anvendte formulering af strafansvar for juridiske personer.

Til § 2

Det foreslås at lovændringen træder i kraft den 1. juli 1998.

BILAG

*I dette bilag er (med mindre skrift)
indsat den gældende formulering af de bestemmelser,
der berøres af lovforslaget:*

§ 1

I lov nr. 428 af 1. juni 1994 om markedsføring foretages følgende ændringer:

1. Overalt i loven ændres »Industri- og samordningsministeren« til: »Erhvervsministeren«, og »industri- og samordningsministeren« til: »erhvervsministeren«.

2. I § 4 indsættes som *stk. 2*:

»*Stk. 2.* Ydes der garanti, skal den erhvervsdrivende på klar og tydelig måde oplyse forbrugeren om dens indhold og angive de oplysninger, der er nødvendige for at gøre garantien gældende. Ved en aftales indgåelse kan forbrugeren anmode om at få garantien skriftligt.

Stk. 3. En garanti, der ikke har været genstand for individuel forhandling, skal være skriftlig tilgængelig for forbrugeren forud for købet og klart angive de oplysninger, der er nødvendige for at gøre garantien gældende. Det skal endvidere fremgå, at forbrugernes rettigheder efter lovgivningens ufravigelige regler ikke kan indskrænkes eller ophæves af garantien.«

§ 4. Over for forbrugere må erklæring om ydelse af garanti eller lignende kun anvendes, såfremt erklæringen giver modtageren en væsentlig bedre retsstilling end den, modtageren har efter lovgivningen.

3. § 15, *stk. 3*, affattes således:

»*Stk. 3.* Forbrugerombudsmanden udnævnes af erhvervsministeren for et tidsrum af 6 år. Forlængelse eller genansættelse kan ikke finde sted. Forbrugerombudsmanden skal opfylde de almindelige betingelser for at blive dommer.«

§ 15. Forbrugerombudsmanden fører tilsyn med, at loven overholdes, navnlig ud fra hensynet til forbrugerne.

Stk. 2. Forbrugerombudsmanden kan kræve meddelt alle oplysninger, som skønnes nødvendige for dennes virksomhed, herunder til afgørelse af, om et forhold falder ind under lovens bestemmelser.

Stk. 3. Forbrugerombudsmanden skal opfylde de almindelige betingelser for at blive udnævnt til dommer.

Stk. 4. Forbrugerombudsmandens afgørelser efter denne lov kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 5. Industri- og samordningsministeren fastsætter nærmere regler om Forbrugerombudsmandens virksomhed.

4. I § 17 indsættes som *stk. 2-4*:

»*Stk. 2.* Retningslinier, der er udarbejdet efter forhandling med relevante erhvervs- og forbrugerorganisationer og er tiltrådt af disse, kan danne grundlag for påbud meddelt af Forbrugerombudsmanden, jf. § 19, *stk. 2, 2. pkt.*

Stk. 3. En organisation kan opsige sin tilslutning til retningslinierne med et aftalt varsel. Forbrugerombudsmanden offentliggør herefter meddelelse om, hvorvidt retningslinierne er gældende efter *stk. 1* eller er ophævet.

Stk. 4. Forbrugerombudsmanden kan ophæve udstedte retningslinier ved offentliggørelse af meddelelse herom.«

§ 17. Forbrugerombudsmanden søger efter forhandling med de relevante erhvervs- og forbrugerorganisationer at påvirke de erhvervsdrivendes adfærd gennem udarbejdelse og offentliggørelse af retningslinier for markedsføring på nærmere angivne områder, der må anses for væsentlige, navnlig ud fra hensynet til forbrugerne.

5. I § 19 indsættes efter *stk. 1* som nye stykker:

»*Stk. 2.* Forbrugerombudsmanden kan meddele påbud, såfremt en handling, der er i strid med loven, ikke kan ændres ved forhandling. For overtrædelse af retningslinier, jf. § 17, stk. 2, kan påbud meddeles uden forudgående forhandling.

Stk. 3. Et påbud kan af den, påbudet retter sig mod, forlanges indbragt for domstolene. Anmodning herom skal fremsættes skriftligt over for Forbrugerombudsmanden inden 4 uger efter, at påbudet er meddelt den pågældende. Sagen indbringes herefter inden 1 uge fra modtagelse af anmodningen af Forbrugerombudsmanden for retten i den borgerlige retsplejes former.

Stk. 4. Anmodning efter *stk. 3* har ikke opsættende virkning, men retten kan ved kendelse bestemme, at den pågældende under sagens behandling kan fortsætte den handling, påbudet angår.

Stk. 5. Ankes en dom, hvorved et påbud ikke findes lovligt, kan den ret, der har afsagt dommen, eller den ret, hvortil sagen er indbragt, bestemme, at den pågældende ikke under ankesagen må udøve den handling, påbudet angår.«.

Stk. 2 bliver herefter *stk. 6*.

§ 19. Enhver med en retlig interesse deri kan anlægge sag om forbud, påbud og erstatning efter § 13. Forbrugerombudsmanden kan anlægge sag om forbud og påbud efter § 13, stk. 1.

Stk. 2. Rejses tiltale for overtrædelse af loven, overlades udførelsen af tiltalen til Forbrugerombudsmanden, såfremt denne begærer dette.

6. I § 22, *stk. 1*, indsættes efter »16, stk. 2,«: »eller § 19, stk. 2,«.

§ 22. Tilsidesættelse af et af retten nedlagt forbud eller påbud eller et af Forbrugerombudsmanden i henhold til § 16, stk. 2, meddelt påbud straffes med bøde eller hæfte. Tilsidesættelse af et påbud om at tilbagebetale en modtaget pengeydelse straffes dog ikke.

Stk. 2. Den, som undlader at meddele oplysninger, der afkræves efter § 15, stk. 2, eller som i forhold, der omfattes af loven, meddeler Forbrugerombudsmanden urigtige eller vildledende oplysninger, straffes med bøde, med mindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

Stk. 3. Overtrædelse af bestemmelserne i § 2, stk. 1-3, §§ 6-9 og forsætlig overtrædelse af § 5 straffes med bøde, med mindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning. Overtrædelser af § 2, stk. 2 og 3, der består i skadelig omtale af en anden erhvervsdrivende eller af forhold, der særligt angår den pågældende, er undergivet privat påtale.

Stk. 4. Overtrædelse af § 10 straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år. Påtale finder kun sted efter den forurettedes begæring.

Stk. 5. I forskrifter, der udstedes i medfør af §§ 11 og 12, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Stk. 6. Er overtrædelsen begået af et aktieselskab, andelsselskab eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar. Er overtrædelsen begået af staten, en kommune eller et kommunalt fællesskab, kan der pålægges staten, kommunen eller det kommunale fællesskab bødeansvar.

7. § 22, *stk. 6*, affattes således:

»*Stk. 6.* Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.«.

Skriftlig fremsættelse (4. februar 1998)

Erhvervsministeren (Jan Trøjborg):

Jeg skal herved meddele, at jeg ønsker at fremsætte nedenstående lovforslag for Folketinget:

Forslag til lov om ændring af lov om markedsføring. (Oplysningskrav til forbrugergarantier, regler om Forbrugerombudsmandens ansættelse og styrkelse af Forbrugerombudsmandens indgrebsmuligheder).

(Lovforslag nr. L 172).

Lovforslaget indebærer ændringer i den gældende markedsføringslov fra 1994 med henblik på at styrke forbrugerbeskyttelsen og gøre markedsføringsloven mere effektiv.

Lovforslaget bygger på Regeringens forbrugerpolitiske strategi, som blev fremlagt for Folketinget den 30. april 1997. Forbrugerbeskyttelsen søges styrket i relation til garantier samt ved give Forbrugerombudsmanden mulighed for at meddele påbud. Med denne mulighed samt ved at gøre aftalte retningslinier bindende søges markedsføringsloven gjort mere effektiv. Lovforslaget indeholder endvidere regler om Forbrugerombudsmandens ansættelse.

Efter den gældende regel i markedsføringsloven må erklæring om garanti over for forbrugere kun anvendes, hvis garantien giver forbrugeren en væsentlig bedre retsstilling end den, modtageren har efter lovgivningen. Imidlertid viser det sig, at virksomhedernes markedsføringsmateriale ofte kun beskriver fordelene ved en garanti. Mange af de garantier, der ydes på længerevarende forbrugsgoder, indeholder vilkår, hvorefter køberen for egen regning skal sørge for vedligeholdelse og service. Der kan også være tale om, at køber i forbindelse med garantireparationer skal betale en selvrisiko, eller at sælger har foretaget en begrænsning eller indskrænkning af ansvaret til kun at dække en bestemt del af produktet. Sådanne forhold er afgørende for, om forbrugeren får »fordel« af garantien. Der er derfor behov for udbygge den eksisterende regel med øgede krav til, hvordan en garanti må markedsføres. Med lovforslaget forslås bestemmelsen præciseret således, at den erhvervsdrivende på klar og tydelig måde skal oplyse forbrugeren

om garantiens indhold og angive de oplysninger, der er nødvendige for at gøre garantien gældende. Det foreslås videre, at forbrugeren ved aftalens indgåelse kan anmode om at få garantien skriftligt.

For at sikre forbrugerombudsmandsinstitutionen en større uafhængighed foreslås det, at reglerne for Forbrugerombudsmandens ansættelse ændres, således at Forbrugerombudsmanden er ansat for en periode på 6 år uden mulighed for forlængelse eller genansættelse.

Regeringen har ud fra ønsket om styrkelse af forbrugernes interesser lagt vægt på Forbrugerombudsmandens funktion. Som led i markedsføringstilsynet fører Forbrugerombudsmanden dialog med erhvervslivets brancheorganisationer, fx om etiske kodeks, såkaldte retningslinier, men selvom der opnås enighed, er retningslinierne ikke bindende. Regeringen foreslår, at i tilfælde, hvor der opnås enighed, kan retningslinierne gøres bindende. Forslaget lægger op til, at Forbrugerombudsmanden kan meddele påbud ved overtrædelser af de bindende retningslinier. Retningslinier er ikke bindende for domstolene, men kan indgå som et væsentligt fortolkningsbidrag.

De eksisterende indgrebsbeføjelser i markedsføringsloven har vist sig at være så administrativt byrdefulde, at Forbrugerombudsmanden anvender mange ressourcer på få sager. Det foreslås derfor, at Forbrugerombudsmandens beføjelser styrkes ved at give Forbrugerombudsmanden kompetence til at meddele påbud ved overtrædelser af markedsføringsloven, hvis forhandlinger med den pågældende virksomhed ikke har kunnet stoppe den ulovlige handling. Kommer den erhvervsdrivende med indsigelser mod påbudet, skal Forbrugerombudsmanden inden 1 uge indbringe sagen for Sø- og Handelsretten i København. Retten kan efter forslaget ved kendelse beslutte, om aktiviteterne kan fortsætte, indtil der falder dom i sagen.

Idet jeg henviser til de udførlige bemærkninger til lovforslaget, skal jeg anbefale forslaget til det Folketingets velvillige behandling.